

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 25 Februari 1900

N:r 22

Återgiftande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Anders Leonard Zorn* (med 1 porträtt). *Gärda Lundquist* (med 1 porträtt). *Utanför*. Bagatell af *Wilma Lindhé*. *En prässveteran* (med 1 porträtt). *Teresa Carreno* (med 1 porträtt). *Från Bernhard Beskows atelier* (med 2 illustrationer). *Bilder från kriget* (med 2 illustrationer). *Myskové i Göteborgs museum* (med 1 illustration). *Skidåkning efter häst* (med 1 illustration). *Från våra landsortsscener* (med 2 porträtt). *Svenska armén vid 19 seklets början och vid dess slut* (med 6 illustrationer). *Adolphe de Rothschild* (med 1 portr.) *Guldtörstens offer* (Följetong, med 1 illustration, forts.) *Veckans porträttgalleri* (med 3 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Artisten Anders Leonard Zorn.

Man må nu intaga hvilken partisynpunkt i förhållande till vår nationella konst som hälst, vill man vara opartisk, kan man dock ej neka sin beundran åt desse de förnämsta och ursprungliga medlemmarne af Konstnärslösheten, desse som, *trots allt*, från fattigdom och beroende arbetat sig fram och gjort den svenska konstens namn aktadt och äradt öfver hela den civiliserade världen. En af desse »opponenters» främste banerförare var och är den fräjdade konstnär, som i dagarne fyller fyratio år, och hvars bild vi af denna anledning återgifva.

Hvad man framför allt hos Zorn beundrar är dels den intensiva, genuina kraften och dels en god del af detta genialitetens »quelque chose que je ne sais quoi», som ofta tilläfvats både af den mindre sakkunnige eller den strängt formalistiskt anlagde tages för vårdslöshet, men som vid närmare begründande visar sig vara ett originellt uttryck af lif, behag och öfvertygelse.

Hur jämrade sig ej exempelvis den med skräck och häpnad slagna kritiken en gång i tiden öfver en *Heines* »vårdslöshet» — och få voro väl de, som då anade med hvilken intensitet och hvilket allvar den store skalden just *utarbetat* dessa »vårdslösheter», hvilka ju ock sedermera inför en mera ingående och opartisk kritisk granskning visat sig just vara ett äkta uttryck för det borna snillets vägbrytande konst. Och nu är han också en *klassiker*, hvilken tyvärr endast fått alltför många efterapare.

Och vi tro, för vår del, att åtskilligt af denna parallel just är tillämpligt på Anders Zorns konstnärliga framträdande.

* * *

Född den 18 februari 1860, i Utmeland i Dalarna, kom Zorn som fattig femtonårig gosse till Stockholm, där han efter att förgäfvat ha sökt sig plats på en ornamentsbildhuggareverkstad blef elev på slöjdskolan, och då hans stora anlag snart väckte uppseende, genom dåvarande akademidirektören Boklunds bemedling antogs som elev vid akademien. Efter en flerårig studietid, under hvilken han naturligtvis nästan uteslutande var nödgad själf sörja

för sitt underhåll, återlämnade han 1881, efter att ha mottagit en varning för försumlighet, sitt elevdiplom och anträdde på sammansparade medel sin första utländska studieresa.

Öfver London och Paris gick färden till Spanien, Marocko och Rom, där ett längre uppehåll gjordes, därifrån till Paris, hvarest han för första gången exponerade 1882. Under de närmaste åren vistades Zorn i London, där han snart skapade sig ett stort namn som porträttmålare och fick ytterst inbringande och smickrande beställningar. Nu hade han fullt »slagit igenom» och efter Konstnärslöshetens första utställning 1885, till hvilkens stora succés Zorns alster i betydlig mån bidrogo, tilldelades han Egron Lundgrens-medaljen, som han emellertid på grund af schismen med akademien ej mottog. Sedan har den berömda konstnären gjort vidsträckt resor öfverallt i Europa och äfven i Amerika, där hans popularitet är om möjligt större än i den gamla världen.

* * *

Betecknande för Zorns begåfning och för allvaret af hans konstnärliga sträfvanden, är hans mångsidighet. Olja och akvarell, skulptur och etsning: inom alla dessa konstsfärer rör han sig med samma stolta säkerhet, samma förfinade och dock verklighetstroga virtuositet. Hans arbeten finnas ock representerade nästan i alla större konstsamlingar och torde vara tillräckligt kända af enhver som närer något intresse för modern och äkta konst, och ett närmare ingående kan naturligtvis ej ligga inom ramen för denna lilla uppsats.

Få konstnärer ha vid Zorns år kunnat blicka tillbaka på en så framgångsrik och glänsande bana som han. Och det länder honom till största heder, att han aldrig låtit sig bedåras af de yttre framgångarne till att anse sig fullkomlig och »färdig», utan städe med en rastlös energi och flit sökt nya banor och uttryck för sin lysande begåfning. Hvad man må säga om hans konst — många gilla den ju icke — ett måste man dock enas om: konstens fana har han alltid hållit högt!

T. v. T.

GÄRDA LUNDEQVIST.

Den store norske sfinxen har i *När vi döda vakna* slagit sitt eget rekord i gåtfull symbolik. Till och med de mest tränade Ibsentolkare ha erkänt sig här stå mera undrande och spörjande än tillföre. Det är desto mera hedrande för en svensk skådespelerska att ha låtit en hel del ljus tränga genom dunklet, som man både i Köpenhamn och Kristiania lyckats allt annat än väl. Att Ibsens nya stycke å Svenska teatern blef en succés — en stor succés med hägrande stora kassaintägter blef den ej — därför har författaren främst att tacka den intelligenta skådespelerskan fröken Gärda Lundeqvist, hvars tolkning af den mystiska kvinnofiguren Irene med en mun erkänts vara en konstnärsskapelse af hög rang. Fröken Lundeqvist, hvars rika begåfning hittills icke fått tillfälle framträda så ofta som den stora publiken skulle önskat se henne, har med Irene ryckt upp i främsta ledet bland våra karaktärsskådespelerskor. Fröken L. har tvifvelsutan en vacker framtid på den svenska scenen, till hvars prydnader å spinnsidan hon länge hört.

UTANFÖR.

Bagatell för HVAR 8 DAG af WILMA LINDHÉ.

Det var söndagsafton. Doktor Alin hade suttit inne hela dagen, upptagen af att rätta krior och bereda sig till en föreläsningsserie han var ombedd att hålla.

Söndagarne voro hans bästa arbetsdagar, och hans faktotum — gamla Stafva — hade fått tillsägelse att inte släppa in någon besökande. En öfverflödig tillsägelse, för öfrigt, ty, enstöring som han var, hade han vant människor ifrån sig.

Genast efter frukosten tog han itu med skrifböckerna. Men samtidigt började också fruntimret, som hyrde ett öfverloppsrum i våningen bredvid, sina pianoöfningar. Där om var ingenting att säga, ty hon stod i butik och hade endast denna dag i veckan att egna åt de sköna konsterna.

Olyckan var, att han älskade musik och bodde i ett nutidshus samt att hennes uthållighet var häpnadsväckande och repertoaren outtömlig. Han skulle plågats mindre, inbillade han sig, om hon spelat ett enda stycke, hur många gånger som helst, felfritt och till slut. Detta potpourri ur all världens melodialbum var ej att stå ut med.

Så länge han korrigerade hvad andra skrifvit, redde han sig tämligen. Att klargöra de egna tankarna och få dem på papperat var omöjligt. Han började och började om — men det gjorde hon därinne också. Först med ett finger, så några famlande ackord och felgrepp, tills melodien kom fram osäker och stapplande.

Han föresatte sig att inte höra på, men ertappade sig oupphörligt med att lyssna och undra, hvad det nu skulle bli af. Hon hade afbrutit koralen i »Hör oss Svea» för »Engelska patrullen». Nu kom »Carnaval de Venise», »Jungfruns bön», »Kung Carls jakt», »Geishan», »Finska ryteriets marsch», »Stefanie-gavotten» och nyårskupletter i kaotiskt virrvarr.

Han sköt stolen så häftigt från skrifbordet, att hon borde förstätt piken. Svaret blef — »Kväsarvalsen».

Han flydde in i sängkammaren, tände sin pipa, tog en bok och uppgaf alla tankar på arbete. Han finge taga natten till hjälp. Kanske skulle också människan dessförinnan tröttna eller ta sig något annat för?

»Spelar hon ännu», frågade han sig gång på gång. Ja, det gjorde hon. Hit in hördes det endast som ett obestämdt klinkande, men, nervös som han blifvit, var det lika pinsamt. För hvarje paus andades han ut i glad förväntan, men hon tog vid igen efter två, fem, tio minuters uppehåll. Längre rast unnade hon sig aldrig.

Stafva hade gått i aftonsången och därifrån till en syster och fått löfte att stanna borta till kvällen. Smör, bröd, en half pilsner och lite kallskuret stod framdukadt, så att han kunde supera när han ville.

Han gick fram till fönstret. Hvad det snöade vackert! Om han skulle gå ut? Inte bara för att slippa musiken, utan därför att han plötsligt kände sig så förfärande ensam och fick en sådan brännande längtan efter värmen och trefnaden i ett hem, efter glada ansikten, muntra röster och vänliga ord.

Naturligtvis hade han, som andra, tänkt på att gifta sig — tänkt mycket till och med — men när han ville, hade han inte råd, och när han fick

det, var han till åren och hade mist lusten. Kanske inte håller det, ty innerst satt alltid längtan efter ett eget bo, där han skulle varit medelpunkten — inte som despot utan genom kärlekens rätt — men arbetet hade fått honom allt mer i sitt våld och så lät han dagarne gå, tills det blef för sent.

Jo, ut skulle han. Det fanns ett par familjer, dit han brukade komma objuden, och en isynnerhet, där man bedt honom vara som barn i huset — dit skulle han gå.

Snön föll oafbrutet, medan han vandrade framåt lite tung i gången och böjd af det stillasittande arbetet. Vägen förde förbi de fashionabla stadsdelarna bortåt en af stadens utkanter, dit tomtspekulationerna ej nått och där gamla, knotiga träd med snö på det fina grenverket sträckte sig öfver gatan, där gaslågorna lyste matta i snödiset.

Nu var han framme och ringde på. Ingen öppnade. När han såg efter, var det mörkt i alla fönster. Borta således! Den möjligheten hade han inte tänkt sig.

Det smög sig en beklämning öfver honom. Så repade han mod. De voro i granngården naturligtvis. Just där han skulle vara som hemma. Egentligen var det bättre att få gå dit. Ett par stenkast bara, och han var framme.

Huset låg utmed gatan, men inne i en trädgård, Det lyste i alla fönstren, så det var en glädje att se, och utanför dörren stodo granar med julkärfvar uti.

Han kände på ytterdörren. Den var låst — som alltid om kvällarna. Och ringa på — besvära någon med att gå ner och öppna — ville han ej. Det fanns en ingång från trädgårdssidan, och dit gick han öfver den hvita, oberörda snömattan, på hvilken ljusskenet från fönstren kastade varma reflexer.

Det var intet modernt hus detta, utan ett gammalt trähus med låga rum — ett riktigt näste för hemtrefnaden — som fått stå kvar liksom på nåder för att inom kort ersättas af en stenkasern. Han stöflade på uppför yttertrappan in i den upplysta förstugan.

Hvilken rad af stora och små galoscher med våta snöfläckar rundt om! Var här storfrämmande?

Här nere var kallt. Ytterkläderna hängde uppe i entréen, hvarifrån kaminvärmens genom de vidöppna dörrarne spreds till matrummet, förmaket och kabinettet.

Han öppnade trappdörren till ofvanvåningen och tog några steg uppåt. Så stannade han. Här hade han hvad han längtat efter: sällskaplighet, glädje, hemtrefnad.

I matrummet, med det stora, hvitmålade bokskåpet, i hvilket han funnit mer än en skatt, höll ungdomen till som alltid. Hvad det pratades! Men var det bjudning? Nej, han kände igen rösterna. »Källbacken låg som en isgata, och det gick så det hven om öronen. Såg du honom som åkte i gryta? Ja då, och som de alltid puttade till, så det det bar omkull. Nej, då gick det bättre på järnplåtarna. Men byxorna, du?»

Doktorn smålog. Det var ju hans kära gossar, hans egna elever, som fröjdade sig öfver vintersporten.

»Låt nu Cicero vara i fred. Det heter Kikero numera — — Jo, jag försäkrar dig — —» Nu var

det husets unga, väna dotter, som resonnerade med väninnan, hvilken läste på studenten och hade boken i tankarna, när hon inte höll den i handen.

Hur tydligt han såg dem allesamman. Husmodern, lite bred, fyllig och säker med glasögon på näsan och stickningen i de dugande händerna — hvilka kunde smekas också — och som fick så mycken kärlek därför att hon hade så mycken ömhet och förståelse att gifva. Husfadern, affärsmannen, med det något sälliga sättet och det fina, tilltalande ansiktet.

»Tre trick och två honnörer.» De spelade preference naturligtvis! Det var ju det vanliga partiet. Värden — den ståtliga härads höfdingen, med den börjande magen, hvilkens hela väsen antydde belåtenhet med tillvaron — den gamla damen med det bleka, själfulla ansiktet och den vinröda sjalen — och . . . ja, hvem som var fjärde man kunde han ej med visshet säga. Partiet var emellertid i full gång. Han skulle naturligtvis bli ombedd att vara med . . . men».

Där han stod i trappan, midt emot förmaksdörren, såg han öfverdelen af ett välkammad, troligen öfver ett handarbete nedböjdt kvinnohuvud och hörde en röst han också kände. »Kvinnorösträttspetitionen, ja! Såg ni notisen därom i gårdagstidningen? Inskjuten mellan fiskrapporter och smörnoteringar — är det inte betecknande?»

Det låg indignation i stämman, och det förundrade honom ej, ty hon, som talade — härads höfdingens fru — brann af begär att tjäna mänskligheten, sina medsystrar framförallt, samt hade förmåga till det, men kände sig hämmad af konventionalism och trångbröstad fördomar.

»Kom nu och smaka på mina stekta äpplen och min glögg.» Värddinnan kallade och åtlyddes ögonblickligen, det kunde man höra på skrapande stolar och snabba fötter.

Han, som stod i trappan, kände sig modfäld och skygg. Dessa människor hörde så helt tillsammans, hade bildat koterri och voro hvarandra nog. Hvarför hade han egentligen kommit? Han

visste, att de skulle taga emot honom med öppna armar. Visste precis hvad de skulle säga. »Nej, se doktorn! Så roligt! Välkommen farbror! Gamle hedersprisse! Nu drar du dig in i spelet, så bli vi fem — eller går jag ifrån.» Han hörde alltsammans, såg hela scenen för sig. Det var ärligt menadt, men ingen hade saknat honom eller skulle någonsin göra det.

Han gick beslutsamt utför trappan, hvilken knarade vid hans steg. Ingen hörde det.

När han väl var utom dörren, vände han. Det var dock för galet det här. Tänk om de där uppe anat, att han stod här som en tjuf eller tiggare.

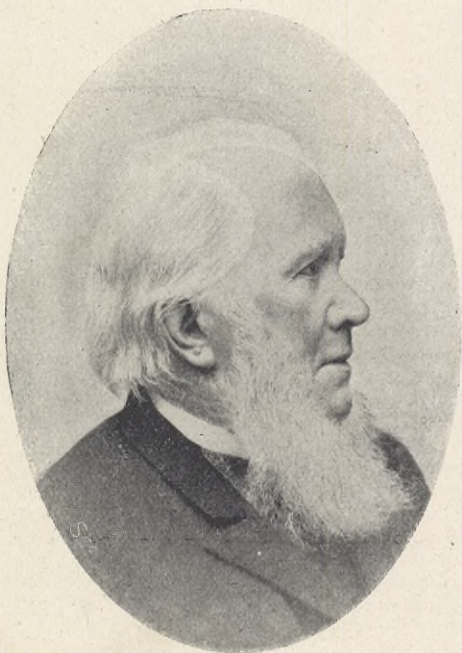
Ännu en gång tog han ett par steg uppåt trappan, så att han såg en skynt af förmaket mot hvars grönbottnade, guldbottnade tapeter gamla, dyrbara kopparstick bröto sig. Där var tomt och tyst nu, men i kabinetet och matsalen pratades och glammades så mycket värre.

»Lilla slam i straff. Skål du! Det gjorde vi bra ifrån oss! Ska vi dra om eller sitta tillbaks? . . . Nej, inte nu — Det är en hel historia. Den tala vi om sedan, oss fruntimmer emellan.» Han hörde, huru inne i spelet, huru upptagna de allesammans voro.

Hvarför då komma som femte hjulet under vagnen och tränga sig på människor, när man ej har något att gifva dem?

Nu gick han på fullt allvar, men med dröjande steg. Han stannade ett ögonblick, inom ljuskretsen af de upplysta fönstren, såg längtansfullt dit upp och vandrade framåt samma väg han kommit, under den tätt fallande snön.

»Att stå utanför är alltid svårt», tänkte han. Men så tröstade han sig. »Ibsen säger ju, att den människa är starkast som står mest ensam . . . Hm! — Huru som hälst, så svag bör ingen vara, att han ej kan vara ensam. — Dessutom . . . Hvad annat är väl ålderdomen. Hvad annat bör den vara — än en förberedelse till den stora slutliga ensamheten?»

EN PRÄSSVETERAN.

I går — den 24 februari — ingick den åldrige hufvudredaktören af Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, magister *S. A. Hedlund* i sitt 80:de år.

Den högt aktade och inom vida kretsar i vårt land bekante prässveteranen befinner sig vid jämförelsevis god hälsa och har kunnat glädja sig åt en i allo angenäm ålderdom efter en lång, sträfsam och hedrande arbetsdag. D:r Hedlund följer alltjämt med intresse dagens händelser å olika områden, och om så gäller darrar ej pännan i 80-åringens hand.

Vår värdsamma honnör för den gamle med de unga känslorna!

TERESA CARREÑO.

Den fräjdade pianovirtuosen madame Teresa Carreño har åter nyligen gästade vårt land och vid flere konserter i Stockholm och Göteborg

hälsats af en fulltalig publiks varmaste bifall, som tillräckligt tydligt vittnade om att hon ännu är dess gunstling. Detta m:me Carreños besök blef lika segerrikt som hennes föregående, åren 1891, 1893 och 1896, och ej den mest kritiske kunde anmärka att elden och kraften i hennes poetiska spel börjat försvagas. Det är ännu samma äkta konstnärliga virtuositet och fina kvinnliga intelligens i allt hvad hon föredrager, vare sig hon glänsar med Beethoven eller med beundransvärd charme återgifver Liszt, Chopin, Schumann, Schubert.

Teresa Carreño är af spansk börd, dotter af en finansminister i Venezuela. I hennes spel flyter söderns eldiga temperament, hvilket väl kan komma den klassiske kritikern med hans fordringar på »vårdade» prestationer att ett ögonblick vara döf för det naturliga behaget i hennes konst — men blott ett ögonblick. Hon rycker den strängaste oemotståndligt med sig, »vare sig», skriver en anmälare, »hon öfverväldigar med tonåskor eller framtrollar ljuft svärmiska visioner eller lefnadslustigt afbränner ett gnistrande praktfullt välljudsfyrverkeri».

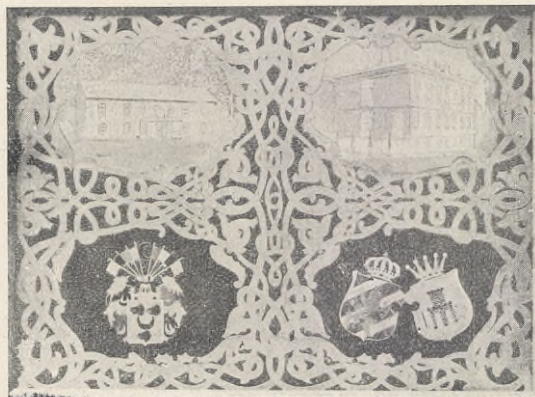
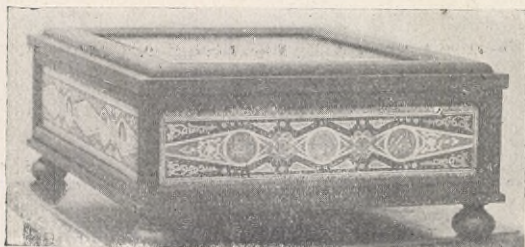
Madame Carreño intager icke minst genom sin ståtliga och sympatiska företeelse. Visserligen ha åren, fast de farit fram med mildaste hand — såsom så ofta hos själfulla kvinnor — mognat figuren, men alltjämt hvilat sommar öfver dragen, liksom det är sol och glöd i hennes tekniskt fin-slipade konst.

Vi hoppas att det skall förunnas den svenska publiken att snart åter få höra och hylla den stora artisten.

FRÅN BERNHARD BESKOWS ATELIER.

Den framstående ståletsaren Bernhard Beskow i Göteborg är känd vida utom Sveriges gränser för sina allenastående eleganta arbeten i etsningsbranschen. HVAR 8 DAG är idag i tillfälle visa den skicklige konstnärens senaste arbete. Det är ett dokumentskrin af ek, med infattade stålplåtar. Å locket finnas vyer och vapen, sidorna äro smakfullt ornerade med emblemer och inskriptioner inom tjugio olika medaljonger. Det hela

är utfördt i nordisk stil, rikt brännförgylt, djupetsadt och oxideradt. Skrinet — inom parentes en gåfva från tacksamma patienter till dr: Belfrage — är ett bland de mest praktiska och varaktiga arbeten hr Beskow utfördt.

BILDER FRÅN KRIGET.

Vi äro, i likhet med en del kolleger inom dagsprässen, skyldiga generalen sir Charles Warren — hvars porträtt vi återgäfvö i n:o 21 — en ursäkt för det vi ställde hans namn i en lika nära som olycklig förbindelse med engelsmännens nederlag vid Spionkop. Den upprörande skildringen däraf har visat sig vara ytterligt färglad och delvis alldeles osann. Sir Charles deltog icke i detta slag, utan befann sig på annan ort å krigsskådeplatsen.

Den stora bilden för dagen visar en rörande episod från drabbningen vid Graspan. Major J. H. Plumbe vid »Lätta marininfanteriet» var en bland de många som föllo vid stormningen af den största kullen. Han hade en liten foxterrier, som följde honom hack i häl under det häftigaste kulrägn. När majoren föll, satte hunden sig och vakade öfver husbondens lik, tills ambulans

Den trogne fox-terriern.

Två boers, tillfångatagna af engelsmän.

sen sex timmar därefter bortförde det.

Den andra bilden är en scen från Chieveley. Man ser två vid Colenso tillfångatagna boers mellan engelska soldater. De båda krigsfångarne — som ingalunda se slagna ut — äro två utpräglade boertyper, härdade och kraftiga om ock ej så eleganta gestalter. Men krig förstå desse män att föra med en »smak», som engelsmännen minst af alla väntat sig.

MYSKOXE I GÖTEBORGS MUSEUM.

Göteborgs Museum har i dessa dagar riktats med en både egendomlig och sällsynt djurform, en myskoxe från Grönland.

Denna djurart, som på grund af sin förekomst i höga Norden fortfarande är en stor sällsynthet i museerna, utgör ett besynnerligt mellanting mellan får och ox. Hvad som faller mest i ögonen är de egendomligt formade hornen och den ovanligt långa pälsen. De förra stöta nästan samman vid roten och bilda där en bred pannsköld, som är af stor vikt för djuren i deras inbördes strider.

Pälsen är tyngre och varmare än hos något annat djur; den hänger långt nedanför buken och utgöres ytterst af långa, något krusiga hår, innerst af tät, sammanfiltad ull; på nacken, halsen och bröstets sidor bildar den en tät man.

Myskoxen är ett äkta högnordiskt djur. Han lefver i de nordligaste delarne af Amerikas fastland, på de stora öarna väster om Baffinsviken samt på Grönlands norra och östra kuster norr om 73:e breddgraden; i de danska trakterna af Öst- och Västgrönland träffas han icke. När en del af Europa hade samma klimat som Grönland i våra dagar, d. v. s. under den s. k. istiden, lefde han äfven här. Sålunda har man funnit benlämningar af honom i Sydtykland, Belgien, norra Frankrike och England.

Sitt namn myskoxe har han fått på den grund, att tjurens kött under parningstiden har en stark mysklukt. Bland nu lefvande oxarter är myskoxen dvärgen. Hans höjd öfver skuldrorna är 1,2, längden 2,7 meter.

SKIDÅKNING EFTER HÄST.

Den moderna idrotten är rastlös i varierandet och utvecklingen af sporten. Vår bild illustrerar ypperligt en ny sport, skidåkning efter häst, som ursprungligen införts i Sverige af en norsk kavalleriofficer. Den nya sporten, som naturligtvis fordrar kraftiga ben och skarp påpasslighet, har börjat idkas på flere håll i landet.

Det originella fortkomstmedlet har användts för tillryggläggandet af ganska stora väglängder, såsom t. ex. den ej obetydliga sträckan från Stockholm till Strömsholms ridskola. Skidlöparen står, som synes, på sina skidor, och kör hästen i traf med ett par vanliga tömmar.

Foto. för HVAR 8 DAG.

FRÅN VÅRA LANDSORTSSCENER.

Den svenska landsortsscenen — när vi använda uttrycket »landsort», sker det endast af brist på passande omskrifning — är ej så illa tillgodo-

Gabrielle Bidencap som Niobe.

seåd som storstadsbon inbillar sig. Den har flera goda och betydande skådespelare och kanske ännu flera löftesrika unga skådespelerskor, hvilka — ifall omständigheterna äro gynnsamma — en dag skola räknas till de berömda och stora konstnärerna.

Till de unga artister, vid hvilka man anser sig berättigad att fästa stora förhoppningar, hör fröken *Gabrielle Bidencap*. Ehuru hon föga mer än ett år tillhört scenen, har hon redan hunnit icke blott kreera en hel del roller utan äfven lägga i dagen och allt mer utveckla ett liffullt och kraftigt konstnärstemperament.

Fröken B., som är född och uppfostrad i Norge, kom hit till Sverige för ungefär 3 år sedan. Sina sceniska, särskildt sina sångstudier bedref hon dels i Stockholm och dels i Köpenhamn. År 1898 debuterade hon vid k. operan, men öfvergick redan följande år till Selanders lyriska sällskap. Här hade hon tydligen kommit på sin rätta plats. Operetten var i synnerhet en konstform, för hvilken fröken B:s hela naturell ägnade sig, och hon har under den korta tid hon varit fäst vid teatern framgångsfullt utfört hufvudrollerna i en mängd stycken, bland hvilka må nämnas »Sköna Helena», »Storhertiginnan», »Boccaccio», »Niobe», »Tiggarestudenten».

Som bekant, skall den lyriska afdelningen upplösas vid spelårets slut. Fröken B. kommer därvid

att öfvergå till dir. Selanders dramatiska afdelning hvilken på sin repertoir kommer att upptaga åtskilliga af de operetter, i hvilka den unga skådespelerskan förut gjort lycka. För öfrigt dela vi gärna hennes förhoppningar, att hon äfven inom den rent dramatiska konsten skall förvärfva sig vänner och beundrare.

* * *

En annan af direktör Selanders stjärnor är fröken *Judith Lindenau*. Fröken L. har en nära 10-årig teaterbana bakom sig och kan med stolthet visa tillbaka på en lång rad af skådespel, hvori hon skördat triumfer. Hon tillhörde först Operan, där hon debuterade i »Den stumma» samt sedermera vann mycket bifall som Oberon i »Midsommarnattsdrömmen», »Älfjungfrun» m. fl. Därefter öfvergick hon till direktör Ranfts sällskap, hvarst hon bl. a. spelade titelrollen i »Vasantasena». Efter ett afbrott i teaterarbetet, hvarunder tiden användes till fortsatta sångstudier, ingick fröken L. vid Selanders lyriska afdelning och har där uppträdt i »Martha», »Lilla helgonet», »Frihetsbröderna», »Tiggarestudenten» m. fl.

Huruvida fröken L. efter den lyriska afdelningens upplösning kommer att fortsätta på teaterbanan, lär ej vara fullt bestämdt. Måhända kommer hon att ganska snart utbyta teaterlifvets offentlighet mot det väntande egna hemmets lugn. Att teaterpubliken i landsorten därpå gör en förlust är obestriddigt, men därvidlag går den enskildes intressen före de mångas. Hennes många vänner landet rundt sända henne sina lyckönskningar.

Judith Lindenau i »Lilla Helgonet».

SVENSKA ARMÉN VID 19 SEKLETS BÖRJAN OCH VID DESS SLUT.

För HVAR 8 DAG af T.

II.

De tre första illustrationerna ha benäget ställts till vårt förfogande ur kapten Gust. Raquettes vackra arbete »Svenska arméns kaserner och mötesplatser». De öfriga bilderna äro speciellt tagna för HVAR 8 DAG.

En ibland de fordringar, man ställer på framåtskridandet, en fordran, hvars lärosatser ursprungligen tillkommit på erfarenhetens väg

som i synnerhet erfordrar en allsidig utbildning, en väl anpassad organisation och en tånjbarhet, som förmår att med glansbestå i långvariga och frestande prof... Se därden fråga vi, tyvärr inom allt för knappt utrymme, här skola söka besvara!

* * *

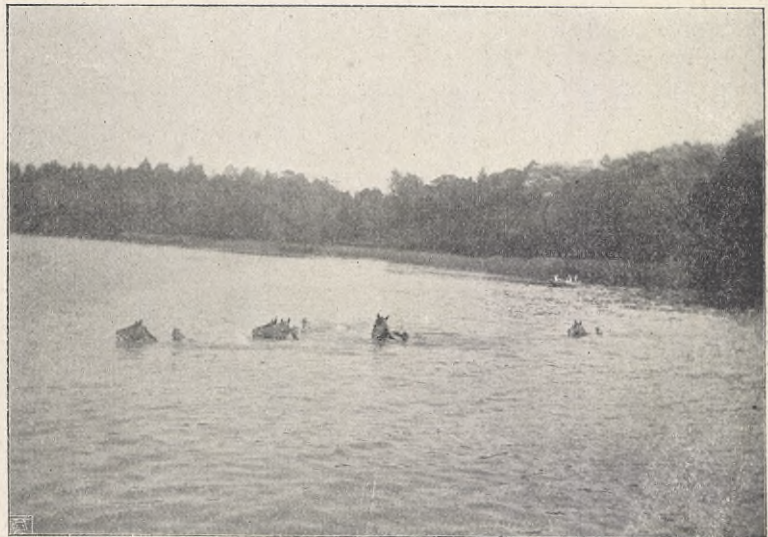

Infanteri på skidor. (Norrbottens regemente).

och närmast inom pedagogiens område, är fordran på harmoni, på en viss proportion inom utvecklingen, där man, utan att klafbinda vissa utvecklingsmöjligheter fast mer söker att understödja och framdriva de efterblifna, så att organismen bör blifva, ehvad det nu gäller samhällskroppen eller den enskilda individen, »en sund själ i en sund kropp».

Hur hafva vi nu i det gångna seklet lyckats i denna fordran? I hvad mån har vår svenska armé efter 1800-talets långa termin uppfyllt fordringarne för att med klara betyg uppflyttas i 1900-talets kanske än mera ansträngande klass, där eleven måhända sättes på prof,

liga ordnande efter allmänna värnpliktens principer. Att här i detalj genomgå alla de faser

Simmande kavalleriregemente. (Lifgardet till häst).

Anspändt batteri. (Gotlands artillerikår.)

och utvecklingar *värnpliktsfrågan* sedermera genomgått i vårt land, skulle kräfvä allt för långt utrymme. Det kan vara nog att säga att efter hand har öfnings- och tjänste-tiden ökats, samt friköpnings- och legningsrätten borttagits. Men vid århundradets slut stå vi med en härordning, som är baserad på den mest brokiga samling härordningssystem och måhända är det relativt dyrbaraste, som finnes i hela Europa. Må ingen härför förebrå arméns ledande män. Från dem har allt tänkbart gjorts att råda bot för att nå enhet och därmed enkelhet i organisationen — men i de flesta fall förgäfvades. Vid århundradets slut ha vi vår härordning baserad på principer, som de flesta europeiska nationer anse tillhöra en långt svunnen tid. Erfarenheten har visat, att utvecklingens lag efter hand framtvingar härordningssystem efter härordningssystem, och att den hittills sista och högsta utvecklingsmöjligheten är härordningens uteslutande baserande på den allmänna värnplikts princip.

Må den erfarenheten ej blifva oss för dyrköpt.

Om sålunda sjelfva organisationen vid århundradets slut ej kan sägas vara fullt tillfredsställande, kunna vi dock inom många andra hänseenden med tacksamhet blicka tillbaka öfver det sekel som flytt. Det är i synnerhet tvänne impulser, som kraftigt ver-

kat på framåtskridandet, den ena impulsen den fredliga idrottens utveckling, den andra krigets blodiga och dyrköpta erfarenhet. Jag tänker nu på industriens mäktiga utveckling inom århundradets sista decennier och fransk-tyska krigets läro-gifvande år. De ha resulterat i en storartad teknisk utveckling af förstörelsevapnen, en sträfvande efter organisk samverkan och samhörighet inom härväsendets olika enheter, samt en modärn utveckling af densammas lifsytringar, i dess taktik. Den svenska arméns be-

väpning kan i stort sedt, när anskaffningen af de nya gevären* blifvit fullbordad, anses stå på höjdpunkten af sin tids fordringar. Vi ha fått vår armé redan i fred indelad i högre taktiska enheter, arméfördelningar, som inom sig bära betingelserna för att vara själfständiga organismer, ingenjörtrupper ha anskaffats, artilleriet omorganiserats, vi hafva erhållit trängtrupper och själfständigt fältartilleri, vår utbildning har fått som ögonmärke »fältmässigheten» och inom de flesta fack, ej alla, har man sträfvat efter att nå ändamålsenlighet och enkelhet. För den blifvande mobiliseringen förefinnas i detalj utarbetade planer, och det torde här vara

Skansarbete af fortifikationstrupper.

* Möjligen äfven snabbskjutande fältart. *Förf. anm.*

öfverflödigt att påpeka i huru hög grad en sådan blifvit underlättad genom att redan i fredstid ha de flesta blifvande formationer och i synnerhet arméfördelningarne redan organiserade.

Redan i inledningen uttalades, att en viss fordran på harmoni och homogenitet bör ställas på ett härväsande såväl som på hvarje annan institution. Vi hafva äfven påvisat, huru i stort sedt det svenska härväsendet i själfva anskaffningsgrunderna blifvit efter sin tid, under det man i andra hänseenden hvad t. ex. angår utrustning, beväpning, materiel m. m. sökt hålla sig i jämbredd med tidens fordringar. Men det är i ytterligare ett hänseende, som bristen på homogenitet bjärt framträder och som gör fordran på allmän värnepikt med utsträckt öfningstid ännu mer bjudande.

Beväringen, hvars öfningstid i början inskränktes till 12 dagars tjänstgöring under första året, har under århundradets gång så småningom fått denna sin öfningstid ökad. De 12 dagarnes öfningstid bibehölls till år 1858 (i allmänhet gjorde sig föga lifaktighet gällande inom det militära området under tiden från de stora krigens slut till århundradets midt), då öfningstiden utsträcktes till 30 dagar. År 1878, då värnpliktslagen af år 1885 trädde i verksamhet, utsträcktes öfnings-tiden till 42 dagar, hvilket bibehölls tills år 1892, då den nu gällande värnpliktslagen antogs och enligt hvilken de värnpliktige erhålla 90 dagars öfningstid (68 dagar första och 22 dagar andra året). Men det är just denna korta öfningstid som gör, att man kan säga det vår armé lider brist på homogenitet. Beväringen är, som ju lätt inses, afsedd att vid krigsutbrott fylla kadreerna så att armén uppbringas till krigsstyrka. Men vid t. ex. infanteriet kommer i så fall 3 å 4 värnpliktige på hvarje stamsoldat d. v. s. den hufvudsakliga delen kommer att bestå af värnpliktige. Öfningstiden för dessa senare är dock, oakadt från befälets sida allt göres för att medhinna det hufvudsakliga, allt för kort för att en svensk värnpliktig skulle kunna i skjutskicklighet, terrängens användande och bevaknings- och fält-tjänst uppfylla de fordringar, man måste ställa på en modern fältsoldat. Kriget i Transvaal har senast tillfylles klart

och tydligt visat skjutskicklighetens betydelse. Det är icke tillbörligt, att, då i händelse af krig vi alla mellan 21 och 32 års ålder äro skyldige att gå ut i striden, vi sakna den skjutskicklighet och den öfning, som gör oss skickade att försvara såväl oss själfva som vårt fosterland. Det är i synnerhet vid infanteriet som de värnpliktiges öfningstid visat sig för kort, men helt säkert är den, oakadt mera koncentrerad öfning (90 dagar på ett år), äfven vid kavalleriet otillräcklig, då hänsyn toges till de stigande fordringar man ställer på vårt moderna kavalleri inom rekognoscerings- och patrull-tjänstens område.

Den praktiska anda, som i synnerhet karaktäriserat det gångna århundradet, har under de sista decennierna äfven gjort sitt inflytande gällande på arméns utrustning och beklädnad. Så har efter hand en massa teatergrannlåt försvunnit från uniformerna, hvilka troligen, då allmän värnplikt genomföres och uniformen ej längre behöfver tjäna som lockbete vid värfvarens arbete, komma att än ytterligare förenklas. Man har sträfvat efter att få uniformen praktisk och fältmässig samt lämplig ur sanitär synpunkt.

Infanterigeväret, som vid århundradets början var ett stort borrhadt flintlåsgevär har så småningom efterträddts af slaglåsgevär, refflade gevär, refflade bakladdningsgevär, finkalibriga bakladdningsgevär och nu slutligen repetergevär. Kavalleristen har nu i stället för slätborrad pistol med halfstock en modärn repeterkarbin och artilleriets 6- $\frac{1}{2}$:iga slätborrade framladdningskanoner ha slutligen

Broslagning af fortifikationstrupper.

Förplägningskolonn vid Göta trängbataljon.

efterhand sett sig fullkomnas till refflade bakladdningskanoner och, måhända inom få år, af snabbeldskanoner.

Men det var ej blott mot fiendens kulor och svärd man under den stora ofridens dagar hade att kämpa. Stort var deras antal, ja kanske det största, som dukade under på grund af sjukdomar och umbäranden. Äfven i detta hänseendet kan svenska armén med tacksamhet blicka tillbaka på hvad som under det gångna seklet blifvit gjordt för att ordna härens träng och sjukvårdsväsende.

Slutligen äfven några ord om de stora gemensamma tillämpningsöfningar, som

under namn af fälttjänstöfnin-
gar numera hållas på en eller
flera arméfördelningar. Ifrån att
vid århundradets början hafva
 varit paradmanövrer hafva de
efter hand utvecklats, så att de i
våra dagar äro så fältmässiga som
man öfverhufvudtaget på grund
af yttre förhållanden kan begära.
De ha blifvit hvad konungen ytt-
rade vid sista stora fältmanövern i
Skåne »så vidt möjligt en bild af
kriget».

I ett hänseende återstår dock
att praktiskt pröfva hvad freds-
arbetet på papperet konstruerat,
nämligen vår mobiliseringsplan
medels en s. k. försöksmobilisering.
Värdet af en dylik är så stor, att
det ej torde töfva länge innan
riksdagen därtill gifver sitt med-
gifvande.

Vi hafva nu i allmänna drag kastat en
blick öfver hvad under det gångna seklet
blifvit uträttadt den svenska hären till fromma.
Hvad det kommande seklet bär i sitt sköte,
kan väl näppeligen någon förutsäga. Att vi
ej lättsinnigt skola förlita oss på fredskon-
gresser har det sista året klart och tydligt
visat. Nej, fastmer har den sista tidens po-
litik låtit framgå att stormakernas sträfvan
numera går ut på att *begränsa* ett krig
mellan de tvänne kontrahenterna. Och under
sådana förhållanden gäller i ännu kraftigare
grad än förr det gamla ordspråket: »Hjälp
dig själf och Gud skall hjälpa dig».

ADOLPHE de ROTHSCHILD.

Vi återgifva porträttet af den ny-
ligen i Paris aflidne baron
Adolphe de Rothschild, en pänning-
magnat hvars stora välgörenhet är
hans vackraste minnesvärd. Baron
Adolphe var chef för det stora
huset i Neapel och hade varit Fer-
dinand II:s och Frans II:s af Bour-
bon-Anjou hjälpare och gode vän.
När konungariket »De båda Sicili-
erna» uppgick i Italien flyttade
baronen till Paris, där han sedan
1868 lefde i sitt charmanta palats
vid Rue de Monceau.

Ingen gick ohulpen ifrån

Rothschild, vare sig det gällde lin-
drandet af den fattiges nöd eller
bidrag till kyrkor, välgörenhetsin-
rättningar, skolor, sjukhus o. s. v.
Vid sin gata plägade han utdela
1,500 francs om dagen till de fat-
tiga. För ägaren af 200 millioner
var detta visserligen ingen upp-
offring, men är lika fullt ett vackert
bevis på hans filantropiska sinnelag.

Baron Adolphe, som vid sin
död var 77 år gammal, efterlämnar
enka men inga barn. Hos tusen-
tals hulpna skall hans minne lefva
älskadt.

GULD TÖRSTENS OFFER.

Af S. H. MERRIMAN.

Öfversättning för Hvar 8 Dag.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetongens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens i Haag besök hos en döende, af hvilken han köper för tusen gulden en dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, stoppar professorn pängarne tillbaka i sin plånbok. I andra kapitlet sammanträffa den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följäs åt till den senares onkel, lord Ferriby, där de finna husets unga dotter, miss Joan, strängt upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt, en stor internationell affär med mål att lindra malgamitarbetarnes svåra lott. Vid 'en »at home», hos Ferribys framlägger lorden i tredje kapitlet sin plan. Som medlemmar af direktionen antagas med acklamation lorden, Tony Cornish, major White, upphofsinnan till projektet mr Percy Roden och professor von Holzen.

I fjärde kapitlet gör en enka mrs Vansittart i det gamla diplomathotellet »Vieux Doelen» i Haag bekantskap med mr Percy Roden, för hvars projekt hon visar sig lifligt intresserad. Detsamma går ut på att samla alla malgamitarbetare och bygga en fabrik åt dem, i afsikt att förse hela världen med malgamit, ett för papperstillverkningen oundgängligt ämne. Fabriken skall förläggas till dynerna i Holland.

Femte kapitlet beskriver malgamitarbetarnes ankomst dit med Cornish som vägvisare. Cornish sammanträffar här med Roden och båda företaga en inspektion af fabriken och bostäderna. De förvisa inrättningen för en mängd inbjudna tidsningsmän, hvarpå Cornish följer med hem till Roden, där de mottagas af dennes syster.

I sjunde kapitlet läses en interiör af malgamitkontoret i London, där Cornish och lorden sköta »affärerna». Där afhållas äfven små soiréer, vid hvilka en ung mr Rupert Dalkyn och en enkfru, mrs Courteville, voro bland de mera aktiva gästerna. Efter ett sammanträffande mellan miss Roden och mrs Vansittart i dennas hem följer en scen från malgamitkolonien. Roden och Holzen äro närvarande vid en malgamitarbetares dödsbädd.

I nionde kapitlet mötas hos mrs Vansittart miss Roden samt hrr Cornish, Roden och von Holzen. Därpå vidtager ett direktionsammansäde för malgamitbolaget med lord Ferriby som ordförande. Man beslutar sätta företaget på aktier, hvaraf hvarje arbetare får en. — Cornish och mrs Vansittart sammanträffa på en morgonpromenad i Haag, hvarvid hon slutgiltigt försöker utleta hans hjärtas hemlighet. — Därpå träffa vi Cornish på besök hos en rik City-man, mr Wade, på dennes landtställe. Hans dotter Marguerite har hämtat Cornish vid stationen. Mr Wade erbjuder Cornish sin dotters hand, men denne säger nej, hvarpå mr Wade börjar en skarp kritik af malgamitföretaget, hvilket han afslöjar som ren affärsvindel och tillråder Cornish att aldeles lämna. Denne meddelar sig med major White och de söka övertala lord Ferriby att ge det hela på båten, men förgäves.

Därpå uppvakta en komité af pappersfabrikanter lorden och yrka på nedläggandet af malgamitaffären — allt lika förgäves. Mrs Vansittart och mr Roden sammanträffa på en morgonridt i Haag. Han förledes af sin kärlek att låta henne följa med inom malgamitverksområdet. Holzen kommer emellertid dem till mötes och förhindrar på föregifna skäl, att mrs Vansittart — som har att hemnas sin mans död på Holzen — får den önskade inblicken i förhållandena vid fabriken.

Cornish kommer på ett kafé i Haag i samspråk med ett par malgamitarbetare, som afslöja en del detaljer från verken. Den ene gör han ett erbjudande att skaffa honom en bättre ställning, men anbudet afböjes.

(Forts från n:o 21)

En sådan man lät tydligen ej locka sig från en inkomst af fem pund i veckan.

Cornish vände sig till fransmannen — en liten slug, rundhuvad lyonesare, som inte alls ville yttra sig om sitt yrke, ehuru han annars sökte vara så angenäm som möjligt.

»När man är *en fêtes*», skrek han, »är det godt att få dricka ett glas eller par och slippa tänka på arbetet.»

»Jag kände förr i världen en eller två af edra män», sade Cornish och vände sig åter till den mera meddelsamme Onkel Ben. »William Martins vill jag minnas var en hyggelig karl, som sett åtskilligt af världen. Jag skall komma till fabriken och söka honom endera dagen.»

»Nog kan herrn söka honom alltid, men inte för att ni kommer att hitta honom, inte!»

»Jaså, han har gifvit sig af hem?»

»Han har farit hem på långtur, de' har han.»

»Och hans bror Tom Martins då? De voro båda från London liksom jag själf», sade Cornish, och undvek att framställa den fråga, som Onkel Ben tydligen nyss funnit vara af alltför ogrannlaga natur.

»Tom ä' död, han med.»

»Och jag kommer också ihåg två amerikanare — vi kommo öfver från Harwich på samma båt — Hewlish hette de.»

»Hewlisharne ha' också vänt om hörnet», sade Onkel Ben. »Ja, det har varit många förändringar inom fabriken, de' ä' de' inte något tvifvel om. Och de' finns bara en sorts förändringar inom malgamityrket. Kom nu, fransman, nu ä' tiden ute.»

De båda männen reste sig upp och bjödo Cornish god natt, hvar och en på sitt sätt, och de

vandrade i väg tämligen stadiga på fötterna. Det var endast deras hufvuden, som voro omtöcknade, och när allt kom omkring, var kanske konjaken i Café de l'Europe ej orsaken därtill.

Cornish följde med dem, och på Keize Straat ropade han an en droska och tillsade kusken att köra till mrs Vansittarts hus i hörnet af Oranje Straat och Park Straat.

Denna dam var enligt betjäntens utsago hemma och ensam samt väntade, hvad ännu bättre var, inga gäster i afton. Men han var icke alls säker, om madame toge emot.

»Jag vill försöka», sade Cornish och skref ett par ord på tyska i ena hörnet af sitt visitkort. »Som ni ser», tillade han, då han märkte den vältränade domestikens hastiga blick, »är jag ej i sällsapsdräkt, så att om andra gäster skulle komma, ville jag ej gärna bli sedd i madames salong — förstår ni?»

Mrs Vansittart räckte Cornish handen under tystnad. Hennes snabba öga upptäckte genast den förändring hos honom, hvilken den skarpsynte betjänten hade märkt redan i vestibulen. Den Tony Cornish, hon känt för ett år sedan, skulle först hafva begifvit sig till hotellet för att göra toalet.

»Jag ämnade mig på Witte-konserten i afton», sade mrs Vansittart. »Jag tänkte att skogen och friska luften skulle vara härliga i afton. Skola vi fara eller stanna hemma?»

Hon stod med handen på ringklockan och såg på honom?

»Låt oss stanna här», sade han.

Hon ringde och sade återbud om vagnen. Därpå satte hon sig långsamt ned och rörde sig

liksom under intryck af ett slags beklämning och som om hon förutsåg, hvad de närmaste minuterna skulle komma att innebära och kände sig stå inför en af de öfverraskningar, som ödet en och annan gång bereder oss, då det drager undan den slöja, bakom hvilken människornas hjärtan slumrat under många år. Ty likgiltighet är icke hjärtats död, endast dess sömn.

»Ni har nyss anländt?»

»Nej, jag har varit här en vecka.»

»I Haag?»

»Nej», svarade Cornish med ett allvarligt leende, »på ett litet hotell i Scheveningen, där ingen gör en några frågor.»

Mrs Vansittart nickade långsamt. »Sålunda, *mon ami*, har tiden nu kommit att tala rent ut?»

»Jag förmodar det.»

»Det är alltid kvinnan, som är mest angelägen om att få tala rent ut», sade hon, »och som talar tydligast när hon äntligen får tala. Ni män äro rädda för många ord; ni tänka dem, men ni våga ej säga ut hvad ni tänka. Och huru skall en kvinna kunna veta, att ni tänka dem?»

»Ja», fortsatte hon med ett litet skratt, bakom hvilket man kunde skönja ett helt haf af outgjutna tårar — »jag vill säga första ordet. När min make dog, brast mitt hjärta — och det var Otto von Holzen, som dödade honom.» Hennes ögon flammade plötsligt till, och hon kastade sig tillbaka i stolen. Hennes händer darrade.

Cornish gjorde en hastig rörelse med handen — ett konstgrepp, som han lärt sig på kontinenten, mera våltaligt än hundra ord, och som uttryckte på samma gång hans deltagande och hans lifliga förstående af allt det, hon lämnat osagdt. Ty hon hade berättat hela sin historia med föga mer än ett dussin ord.

»Jag har följt honom och vaktat på honom allt sedan», sade hon slutligen i lugn ton — »men en kvinna kan så litet göra. Jag förmodar, att om vi människor i allmänhet blifvit så följda och vaktade, skulle vårt lif visa sig vara en blandning af litet godt och mycket ondt med en tillsats af passiv översamhet. Men hans lif är dock säkert sämre än de flestas — det är dock likgiltigt. Hvad han än varit, ja, äfven om han lefvat som ett helgon, Tony, skulle han en dag få umgälla allt, hvad han gjort mig.»

»Ni kommer ihåg min man», fortsatte mrs Vansittart efter en paus. »Han var ständigt fördjupad i sina vetenskapliga forskningar. Han gjorde en stor upptäckt och anförtrödde den åt Otto von Holzen, som trodde, att han kunde därpå göra en hel förmögenhet. Men Holzen gick bedrägligt till väga och blef ertappad. En vidlyftig rättgång följde, och Holzen lyckades vränga anklagelsen öfver på min man, som var oskyldig. Bolaget måste naturligtvis inställa sina betalningar, hvilket var liktydigt med ruin och vanära. I ett anfall af förtviflan sköt sig min man. Och efteråt visade det sig, att han just därigenom räddat min förmögenhet. Man kan icke processa med en död, och sålunda var jag rik ändå och min man hade gäckat Otto von Holzens beräkningar. Och nu har jag endast två saker att göra — det ena är att njuta af pänningarna och låta min make se, att jag använder dem, som han skulle hafva önskat det — på min egen person; det andra är att låta Otto von Holzen få betala, när tiden kommer. Hvem vet? Malgamiten kommer kanske att blifva anledningen, och måhända är ni den man jag behöfver.»

»Jag förstår nu», sade han slutligen. »Förut syntes det mig gåtfullt. Jag såg ej någon anledning, hvarför ni skulle intressera er för denna sak.»

»Mitt intresse för malgamitsaken inskränker sig till intresset för en enda person», svarade mrs Vansittart, »och det, min vän, är fallet med de flesta intressen.»

ADERTONDE KAPITLET.

»Det största straff som kan drabba en människa är att göra den ondt som man älskar när man vill slå den man hatar.»

Cornish hade, som han sade till mrs Vansittart, vistats en vecka i Scheveningens fiskläge på ett af dess små hotell, där ett par äpplen skylta innanför fönstrets spetsgardiner som en blygsam antydning om de njutningar, som man kan vänta där inne. Som han ej talade engelska, slapp han ifrån att tillfredsställa värdinnans besvärliga nyfikenhet, och efter en hel del fåfänga frågor, hvilka Cornish fullkomligt väl förstod, kom hon till den slutsats, att han hölle sig undan och när som häst kunde falla i polisens händer.

Cornish insåg inom kort, att malgamitverken redan accepterats af befolkningen i Scheveningen såsom något af mycket ringa lokal betydelse. En eller två af fiskmänglarna förde sina varor dit i stället för till Haag. En och annan malgamitarbetare visade sig någon gång, då de kunde erhålla permission, på digerna eller utanför de mindre kaféerna. De groflemmade, härdade fiskarena betraktade dem med en blandning af förakt och medlidande. Ingen kände till något om fabriken, och ingen frågade häller efter dem. Somliga trodde, att fyrverkeripjäser tillverkades bakom de höga inhägnaderna, och andra inbillade sig att det var ett krutbruk. Alla voro nöjda med att veta, att inrättningen tillhörde ett engelskt bolag som ej hade bruk för extra arbetare.

Cornish lefde högst tillbakadraget och använde sin dag till att promenera på dynerna eller skriva bref inne i sina rum. Om aftnarna begaf han sig till Café de l'Europe, där möjligen en eller annan skolande malgamitarbetare kunde påträffas vid sitt glas. Af dessa rumlare lyckades Cornish framlocka en hel del upplysningar. Han höll sig ej precis undan som hans värdinna misstänkte, men han önskade dock att så länge som möjligt lämna Holzen och Roden i okunnighet om att han befann sig i Holland.

Han kom slutligen underfund med att Holzens planer voro för djupt anlagda för att anfallas ens med list, och såsom en förberedande åtgärd innan han gick vidare beslöt han att uppsöka mrs Vansittart.

Morgonen därpå råkade han taga sig en promenad på sådant afstånd från Villa des Dunes, att han utan risk att själf bli igenkänd hade villan inom synhåll, och han såg, att Percy Roden strax efter klockan nio lämnade huset och begaf sig mot

fabriken. Då tände Tony Cornish en cigarett och satte sig ned att vänta. Han visste, att Dorothy vanligen promenerade in till Haag, innan solhettan blef för stark, för att göra nödiga uppköp eller andra husliga angelägenheter. Han behöfde ej vänta länge. Dorothy lämnade huset en half timme efter sin bror. Men hon vände ej sina steg mot Haag utan vek i stället af till höger öfver de öppna dynerna i riktning mot stranden.

Cornish reste sig upp och följde efter henne. Han var en man af framstående praktisk anläggning — en af de främste i vår afgjordt praktiska tidsålder. Dagen var också snarare ägnad att väcka tankar af praktisk natur än drömmier, ty den var grå, ehuru luften kändes lätt och uppriskad af vindarna från det gråa haf, hvars

Cornish var helt nära, innan hon hörde hans steg och raskt vände sig om. Hon kände genast igen honom, och han såg hur färgen långsamt steg på hennes kinder. Men hon uppgaf ej något rop af öfverraskning eller visade någon dum flickaktig förvirring utan kom lugnt emot honom.

»Jag visste inte, att ni var i Holland», sade hon. Han skakade hand med henne utan att svara. Allt hvad han öfvertänkt i sitt sinne var med ens fullkomligt bortblåst, men i stället dök där upp en massa andra saker, som han ej ämnat komma fram med, men som nu vid åsynen af hennes drag tycktes honom omöjliga att hålla tillbaka.

»Jo», sade han och såg in i hennes lugna gråa ögon, »jag är i Holland, emedan jag ej kan härda ut där borta, emedan jag ej kan lefva utan

»Jag kommer emedan ni finns här —».

strand trampats af ett af världens mest energiska folk. Cornish hade kommit i afsikt att råka och tala med Dorothy. Han hade fullkomligt klart för sig, hvad han skulle säga henne. Han hade en klar och bestämd uppfattning af hvad han skulle göra vid hvarje särskildt tillfälle och ägde däri en bestämd fördel framför många skickligare män, hvilka göra ständiga misstag under bördan af väldiga idéer, hvilka de ej förmå att omsätta i praktiska lifvet utan öfver hvilka de ständigt snafva.

Han följde Dorothy, som gick raskt framåt öfver sandkullarna, spänstig och välväxt. Hon hade en käpp i handen, hvilken hon under gången stadigt stack ned i sanden. Hon skyndade framåt med en snabbhet, som mrs Vansittart skulle afundats, utan all ansträngning och med en lätthet, hvars vilkor äro hälsa och fullt symmetriska proportioner.

er. Jag har intalat mig själf och alla andra, att jag kommer till Haag för malgamitens skull, men det är ej sant. Jag kommer emedan ni finns här. Där ni är, måste jag också vara. Hvert ni går, måste jag följa er. Världen är ej så stor, att ni skulle kunna fly undan från mig. Men den är så stor, att jag känner, att jag alltid måste vara er nära, för att ingenting skall hända er, för att jag skall kunna vaka öfver er och skydda er. Ni vet, hvad mitt lif har varit. . . .»

Hon vände sig bort med en liten axelryckning och skakade på hufvudet. Ty en kvinna kan läsa en mans historia i hans ansikte i ett enda ögonblick såsom i en öppen bok.

»Det vet hela världen. . . .» fortsatte han med ett skeptiskt skratt. »Står det ej skrifvet i tidningarna i notiserna från sällskapslifvet? Men det har alltid varit rent spel.

(Forts.)

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

L. SKOTTBERG

Under denna rubrik återgifver HVAR 8 DAG fotografier af personer, hvilkas drag af en eller annan anledning äro af aktuell intresse. Vi äro tacksamma för våra ärade läsares medverkan till fyllande af denna afdelning och ersätta med största nöje eventuella kostnader.

En hyllad församlingsherde.

Kyrkoherde E. J. Nordling i Njurunda, en af Hernösands stifts äldste prestmän, fyllde den 3 februari 80 år och blef med anledning häraf föremål för en varmhjärtad hyllning från såväl församlingsmedlemmar som andra, hvilkas sympati den åldrige herden genom sitt älskliga väsen förvärfvat.

Bl. a. uppvaktades han af kyrko- och skolråd, af lärarekåren i Sundsvall, af 14 medlemmar af Medelpads presterskap samt en deputation församlingsmedlemmar, som till den afhållne kyrkoherden öfverlämnade tvenne större kandelabrar samt en blomsterskål, båda gåfvorna af gediget silfver.

Af kyrkoherde Nordlings tvenne söner är en vår bekante generalkonsul i Paris och en kyrkoherde i Gudmundrå.

P. N. Fridén.

Nestorn bland Sveriges apotekarekår, f. d. innehafvaren af apoteket Kronan i Norrköping, apotekaren Per Nikolaus Fridén, afled den 5 d:s i Trosa i sitt 85:e år.

Fridén blef 1841 egare af apoteket i Åmål. Vid den stora eldsvådan i denna stad natten till den 17 jan. 1846 nedbrunno såväl apoteksgården som apoteket, hvarpå F. inköpte »Kronan» i Norrköping. Nämnda apotek försålde Fridén 1855 och var därefter under en lång följd af år bosatt å säteriet Sjöberga, Björnsäter socken, i Östergötland.

Sedan 20 år bodde F. i Trosa. Döden kom som en förlössa, sedan den gamle i fyra år varit ofta bunden vid sjuksängen.

A. G. Virgin. †

Den kände åldrige läkaren och skalden, med. jubeldoktorn Axel Gustaf Virgin afled i Vollsjo den 1 februari.

V. var född i Vänersborg 1813. Af föräldrarne, major A. T. Virgin och Louise Charlotta Ljungberger, (dotter till den bekante riksmedaljören), hade V. fått ärfva en vitter begåfning. Hans första häfte var »Poetiska försök af en 16 års yngling». År 1849 erhöll han andra pris af akademien för en dikt »Hoppets engel». Hans minnesång öfver Franzén prisbelönades af Göteborgs k. vitterhetssamhälle. Bland Virgins många senare dikter är poemcykeln »Szenyi, dikt från Ungerska frihetskrigets tid» den mest betydande. Den blef mycket läst och berömd samt delvis öfversatt till

magyariskan. Den förskaffade ock författaren äran att bli vald till ledamot af ett par litterära sällskap i Budapest. Dr: V. har äfven gjort sig känd som medicinsk författare och dessutom skrivit flere teaterstycken, af hvilka vådevillen »Den vandrande blomman» på sin tid gafs i landsorten.

Dr: V. blef stadsläkare i Strengnäs 1845, i Ulricehamn 1849. Han utnämndes till provinsialläkare i Uddevalla distrikt 1850, i Landskrona 1851 och i Kristianstad 1866. Från denna befattning tog han afsked 1880 och slog sig ned vid Tomelilla i Skåne såsom praktiserande läkare. På sista tiden var han bosatt i Frenninge i närheten af Vollsjo station.